

Ed.

178. Frumvarp til laga

um breyting á lögum nr. 6 9. janúar 1935, um tekjuskatt og eignarskatt.

Frá fjárhagsnefnd.

1. gr.

Fyrsta og önnur málsgrein 6. gr. laganna hljóði þannig:

Skattgjald þeirra, sem um ræðir í 1. gr. og 2. gr. og í a- og c-lið 3. gr., reiknast þannig:

Ef hinn skattskyldi hluti teknanna er undir 1000 kr., greiðist af honum 1%.

Af	1000—2000 kr. greiðist	10 kr. af	1000 kr. og	2 % af afganginum
—	2000—3000 — —	30 — —	2000 — —	4 — — —
—	3000—4000 — —	70 — —	3000 — —	7 — — —
—	4000—5000 — —	140 — —	4000 — —	9 — — —
—	5000—6000 — —	230 — —	5000 — —	11 — — —
—	6000—7000 — —	340 — —	6000 — —	12 — — —
—	7000—8000 — —	460 — —	7000 — —	13 — — —
—	8000—9000 — —	590 — —	8000 — —	15 — — —
—	9000—10000 — —	740 — —	9000 — —	20 — — —
—	10000—11000 — —	940 — —	10000 — —	28 — — —
—	11000—12000 — —	1220 — —	11000 — —	29 — — —
—	12000—14000 — —	1510 — —	12000 — —	30 — — —
—	14000—16000 — —	2110 — —	14000 — —	31 — — —
—	16000—18000 — —	2730 — —	16000 — —	32 — — —
—	18000—20000 — —	3370 — —	18000 — —	33 — — —

Af 20000—25000 kr. greiðist	4030 kr. af 20000 kr. og 34 % af afganginum
— 25000—30000 — —	5730 — — 25000 — — 35 — — —
— 30000—35000 — —	7480 — — 30000 — — 36 — — —
— 35000—40000 — —	9280 — — 35000 — — 37 — — —
— 40000—45000 — —	11130 — — 40000 — — 38 — — —
— 45000—50000 — —	13030 — — 45000 — — 39 — — —
— 50000 og þar yfir —	14980 — — 50000 — — 40 — — —

2. gr.

Í stað 6. og síðustu málsgr. 8. gr. laganna komi:

Félög þau og stofnanir, er um ræðir í 3. gr. a., svo og samvinnuútgerðarfélag og hlutarútgerðarfélag mega draga frá tekjum sínum 5% af innborguðu hlutfé eða stofnfé.

Ef nokkuð af ársarði þessara félaga er lagt í varasjóð, þá er helmingur þeirrar upphæðar undanþeginn tekjuskatti, og skal hann koma til frádráttar við ákvörðun skattskyldra tekna.

Arðjöfnunarsjóði, eftirlaunasjóði og aðra sjóði, sem ekki eru beinlínis ætlaðir til þess að tryggja rekstur fyrirtækisins sjálfs, má ekki telja sem varasjóð.

Ef nokkurri fjárhæð úr varasjóði er síðar varið til úthlutunar til hluthafa, ráðstafað til einkaþarfa þeirra á beinan eða óbeinan hátt, eða varið til annars en þess að mæta hreinum rekstrarhalla fyrirtækisins, skal telja $\frac{3}{4}$ af þeirri upphæð til skattskyldra tekna á því ári. Það telst ráðstöfun á fé varasjóðs samkv. framansögðu, ef félag, sem notið hefur hlunninda vegna framlags í varasjóð, ver einhverju af eignum sínum með eftirgreindum hætti:

- Veitir hluthöfum, stjórnendum félags eða öðrum lán í peningum eða öðrum verðmætum, sem ekki eru beinlínis viðkomandi rekstri félagsins.
- Veitir hluthöfum, stjórnendum félagsins eða öðrum nokkur fríðindi, beint eða óbeint, umfram arðsúthlutun og venjulegar eða eðlilegar launagreiðslur.
- Ver fé til einhvers annars, sem er óviðkomandi rekstrinum, t. d. kaupa á eignum, hvers eðlis sem eru, sem ekki geta talizt nauðsynlegar við rekstur félagsins. Undanskilin eru þó opinber verðbréf ríkis og bæjarfélaga, þar með talin skuldbréf með ríkisábyrgð, svo og eignir, sem félag hefur orðið að taka við í sambandi við reksturinn, án þess um bein eignakaup sé að ræða.

Nú hefur félag, sem myndað hefur varasjóð, ráðstafað fé á einhvern þann hátt, sem greinir í a–c-liðum, og fellur það þá til skattgreiðslu samkv. 9. málsgr. þessarar greinar, þó eigi hærri fjárhæð en nemur varasjóði. Skal þá miða við þá lánsfjárupphæð, sem útistandandi er um áramót af lánum, er veitt voru á árinu, að viðbættu meðaltali þeirra lána, er veitt hafa verið og greidd á skattárinu samkv. a-lið, heildarupphæð veittra hlunninda á skattárinu samkv. b-lið og kaupverð eigna samkv. c-lið.

3. gr.

Í stað a–c-liða í 12. gr. laganna komi:

- Í Reykjavík:

Fyrir einstakling	kr. 900.00
— hjón	— 1800.00
— hvert barn	— 700.00
- Í öðrum kaupstöðum og kauptúnnum með yfir 300 íbúa:

Fyrir einstakling	kr. 800.00
— hjón	— 1600.00
— hvert barn	— 600.00
- Annars staðar á landinu:

Fyrir einstakling	kr. 700.00
— hjón	— 1400.00
— hvert barn	— 600.00

Frádráttur veitist fyrir þau börn, sem ekki eru fullra 16 ára í byrjun þess almanaksárs, þegar skattur er á lagður. Hér með teljast stjúpborn, kjörborn og fósturbörn, sem ekki er greitt meðlag með. Fyrir aðra skylduómaga, sem skattgreiðandi hefur á framfæri sínu, veitist sami frádráttur og fyrir börn. Hafi hinn framfærði tekjur, lækkar frádrátturinn sem þeim nemur og fellur burt, ef tekjuupphæðin nemur lögleyfðum ómagafrádrætti eða meiru.

4. gr.

Í stað 55. gr. í VI. kafla laganna komi 10 nýjar greinar, er verða 55.—64. gr., svo hljóðandi:

- a. (55. gr.) Á meðan vísitala kauplagnsnefndar er hærri en 110, miðað við grunn-töluna 100 í jan.—marz 1939, skal tekjuskattur einstaklinga reiknaður þannig:
Hreinar tekjur gjaldanda skal margfalda með 100 og deila útkomunni með meðalmánaðarvísitölu skattársins.

Frá þeirri tekjuupphæð, er þannig læst, skal dreginn persónufrádráttur samkvæmt ákvæðum 12. gr.

Þegar upphæð tekjuskatts hefur verið fundin samkv. reglum 6. gr., skal margfalda hana með meðalvísitölunni og deila útkomunni með 100.

Ofangreind ákvæði gilda um þá einstaklinga, er hafa eigi hærri hreinar tekjur en kr. 12000.00, eftir að þær hafa verið lækkaðar á framangreindan hátt. Af hærri tekjum en hér greinir skal tekjuskattur reiknaður samkv. 6. gr. óbreyttri, en tekjuskatturinn síðan lækkaður um sömu fjárhæð og skattvildunin hefur numið hjá þeim einhleypum gjaldendum, er hafa í hreinar tekjur kr. 12000.00, eftir að þær hafa verið lækkaðar samkvæmt framangreindri reglu.

- b. (56. gr.) Nú hefur félag, sem notið hefur hlunninda vegna framlags í varasjóð samkv. ákvæðum 8. gr., ráðstafað fé á árinu 1940 á þann hátt, sem um getur í a-lið og c-lið 8. gr., og skal þá skattanefnd miða skattgjald þeirra við það, að þær ráðstafanir hafi eigi verið gerðar, enda sanni hlutaðeigandi félag eigi síðar en 15. júlí 1941, að það hafi innheimt lán samkv. a-lið og selt eignir samkv. c-lið, en að öðrum kosti falla þær upphæðir til skattgreiðslu samkv. 9. málsg. 8. gr.
- c. (57. gr.) Við ákvörðun tekjuskatts 1941 skal félögum þeim, er um ræðir í 3. gr. a. og b., heimilt að draga frá skattskyldum tekjum sínum aðeins $\frac{2}{5}$ þeirrar fjárhæðar, er þau leggja í varasjóð af tekjum ársins 1940. Þó er þeim af þessum félögum, er stunda sjávarútveg sem aðalatvinnurekstur, heimilt að draga frá skattskyldum tekjum helming þeirrar upphæðar, er þau leggja í varasjóð af tekjum sínum á árinu 1940.
- d. (58. gr.) Nú nýtur félag, er um getur í 3. gr. a. og b. og hefur sjávarútveg sem aðalatvinnurekstur, skattvildunar þeirrar, er um ræðir í 57. gr., og skal þá 40% af því fé, sem það leggur í varasjóð af tekjum ársins 1940, ráðstafað á þann hátt, að það sé lagt á sérstakan reikning í banka eða keypt fyrir það opinber verðbréf og þau falin banka til geymslu. Nefnist sá hluti varasjóðsins nýbyggingarsjóður, og gilda um hann þær reglur, er greinir í 59.—62. gr. Félag skal tilkynna, eigi síðar en 14 dögum eftir gildistöku laga þessara, hversu mikið fé það leggur í varasjóð, og ákveðst þá skattgreiðsla þess á árinu 1941 samkv. því. Fyrir 15. júlí 1941 skal félagið sanna fyrir skattanefnd, að áskilinn hluti af varasjóðstillaginu hafi verið lagður í nýbyggingarsjóð, en séu vanefndir á því að einhverju eða öllu leyti, skal greiða í rikissjóð 20% af þeirri fjárhæð, sem til vantar.

Af fé nýbyggingarsjóðs má ekki meira en $\frac{1}{4}$ hluti vera innstæða á biðreikningi í sterlingspundum, sbr. bráðabirgðalög um viðauka við lög nr. 73 31. des. 1937, útg. 24 1941, nema með sérstöku leyfi nefndar þeirrar, er um getur í 61. gr. Getur nefndin veitt leyfi til þess, að meira en $\frac{1}{4}$ hluti sjóðsins sé á biðreikningi, ef aðili sýnir fram á, að hann geti ekki lagt féð fram á annan hátt, vegna þess að fé varasjóðs hafi verið notað til að greiða skuldir fyrirtækisins.

e. (59. gr.) Útgerðarfélag ráðstafar sjálft því fé, er það hefur lagt í nýbyggingarsjóð, en því má eingöngu verja til aukningar og endurnýjunar á framleiðslutækjum á sviði útgerðar, annaðhvort með nýbyggingum innanlands eða með kaupum frá öðrum löndum. Þó er heimilt að verja fé nýbyggingarsjóðs til að greiða tap á útgerð, ef aðrar eignir hrökkva ekki til fyrir því, en áður en það er gert, skal það tilkynnt nefnd þeirri, er um ræðir í 61. gr., og lætur hún þá aðila vita, hvort hún telur slíka ráðstöfun í samræmi við lög þessi.

Sé fé nýbyggingarsjóðs veðsett eða því ráðstafað á einhvern annan hátt en að framan greinir, um lengri eða skemmri tíma, skal greiða af því tekjuskatt jafnháan þeim skatti, sem hefði orðið að greiða af fénu, þegar það var lagt fyrir, ef það hefði þá verið skattskyld.

f. (60. gr.) Útgerðarfélag lætur fylgja með skattframtali sínu yfirlýsingu frá hlutaðeigandi banka um það, hve mikið fé sé geymt þar í nýbyggingarsjóði, og yfirlit um þær breytingar, sem kunna að hafa orðið á innstæðu sjóðsins síðan hann var myndaður. Enn fremur vottorð um, að á fé þessu hvíli engar kvaðir.

g. (61. gr.) Ráðherra skipar þriggja manna nefnd, einn eftir tilnefningu Lands sambands íslenskra útvegsmanna, annan eftir tilnefningu Alþýðusambands Íslands, en hinn þriðja án tilnefningar, og er hann formaður nefndarinnar. Nefndin skal hafa eftirlit með því, að fylgt sé fyrirmælum laga þessara um ávöxtun og ráðstöfun á fé nýbyggingarsjóðs.

Skattanefndir skulu senda nefnd þeirri, er hér um ræðir, skýrslu um framlög í nýbyggingarsjóð og innstæðu hvers fyrirtækis, svo fljótt sem unnt er, eftir að upplýsingar um það bást þeim í hendur. Um hver áramót skulu þau fyrirtæki, er fé eiga í nýbyggingarsjóði, senda nefndinni skýrslu um ráðstöfun þess fjár, er þau hafa tekið úr sjóðnum á liðnu ári. Nú telur nefndin vafa á því, að fé úr nýbyggingarsjóði hafi verið varið samkvæmt ákvæðum laga þessara, og skal hún þá tafarlaust tilkynna það stjórn viðkomandi útgerðarfélags. Nefndin skal síðan úrskurða um það, hvort greiða skuli skatt af fénu samkv. síðari málsg. 59. gr., og tilkynna það skattanefnd og eiganda sjóðsins.

Úrskurðum nefndarinnar má skjóta til ríkisskattanefndar til fullnaðarúrskurðar, sbr. þó 2. málsg. 41. gr. Sé ágreiningur innan nefndarinnar, getur minni hlutinn einnig skotið honum til úrskurðar ríkisskattanefndar.

Þóknun fyrir störf nefndarinnar greiðist úr ríkissjóði.

h. (62. gr.) Nú hefur innstæða í nýbyggingarsjóði verið notuð samkvæmt fyrirmælum laga þessara, og telst þá sú eign til varasjóðs hjá viðkomandi félagi.

i. (63. gr.) Einstaklingar og sameignarfélög, er stunda sjávarútveg sem aðal- atvinnurekstur, mega draga frá skattskyldum tekjum sínum 40% af því fé, er þau leggja í nýbyggingarsjóð af útgerðartekjum sínum árið 1940, enda sé tekjum af útgerðinni haldið greinilega aðskildum frá öðrum tekjum gjaldenda. Um ávöxtun og ráðstöfun þessa fjár gilda ákvæði þessara laga, eftir því sem við á.

j. (64. gr.) Útgerðarfyrirtækjum íslenskra botnvörpuskipa, línubáta og vélbáta er heimilt að draga frá skattskyldum tekjum sínum árið 1940 tap, sem orðið hefur á rekstri útgerðarinnar á tímabilinu frá 1. jan. 1931 til 31. des. 1939.

Ívilnun þessi er bundin eftirfarandi skilyrðum og takmörkunum:

a. Að fullnægjandi grein hafi verið gerð fyrir tapinu á framtali til tekju- og eignarskatts fyrir það eða þau ár, sem tapið varð, og sé miðað við rekstrarhalla samkvæmt rekstrarreikningum, enda skal taka með útgjöldum fyrningu á eignum samkvæmt reglugerð um það efni, þó þannig, að togarar séu ekki færðir lengra niður en í kr. 150000.00, miðað við 31. des. 1939, og önnur skip hlutfallslega eftir því. Hafi orðið gróði á rekstri útgerðarfyrirtækjanna einstök ár á fyrrgreindu tímabili, skal hann dragast frá tapinu.

b. Að eigi sé úthlutað arði til hluthafa eða félagsmanna á meðan tapið er eigi að fullu jafnað, eða hluthöfum ívilnað á annan beinan eða óbeinan hátt, svo sem með hækkuðum kaupgreiðslum, umfram verðlagsuppbætur, eða auknum

hlunnindum. Enn fremur er fjármálaráðherra heimilt að setja svipaðar takmarkanir, þegar um einkafyrirtæki er að ræða.

- c. Að því leyti sem tapið, eða þær skuldir, sem mynduðust þess vegna, hefur verið gefið eftir fyrir ráðstöfun þess opinbera eða á annan hátt, kemur framangreind ívilnun ekki til greina, sbr. lög nr. 9 6. jan. 1938.
- d. Að tekjum þeim, sem undanþegnar eru skattgreiðslu vegna tapsfrádráttar, sé eigi varið til annars en greiðslu á skuldum hlutaðeigandi fyrirtækis, þar til þær eru að fullu greiddar.
- e. Að tekjur þær, sem undanþegnar eru skattgreiðslu vegna tapsfrádráttar, teljist til varasjóðs, og má nota þann hluta varasjóðsins til að mæta hreinum rekstrarhalla fyrirtækisins, að svo miklu leyti, sem aðrar eignir þess, þar með talin önnur eign í varasjóði, hrökkva ekki til þess að jafna rekstrarhallann. Sé nokkru af þessu fé varið til annars en að framan greinir, skal greiða tekjuskatt af 60% þeirrar fjárhæðar, er þannig er varið úr sjóðnum, jafnháan þeim skatti, sem hefði orðið að greiða af fénu, þegar það var lagt fyrir, ef það hefði þá verið skattskyld.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og koma til framkvæmda við álagningu tekjuskatts og eignarskatts á árinu 1941. Jafnframt eru úr gildi numin lög nr. 49 12. febr. 1940, um skattgreiðslu íslenskra útgerðarfyrirtækja.

Greinargerð.

Undanfarið hafa farið fram allmiklar umræður milli fulltrúa fyrir stuðningsflokka stjórnarinnar um breytingar á skattalögnum, og þá sérstaklega um breytingar á ákvæðum um skattívilnanir til handa útgerðarfyrirtækjum.

Frumvarp það, sem hér er borið fram, er ávöxtur þessara samningaumleitana flokkanna, og er þó nokkur ágreiningur um einstök atriði. Mætti vera, að samkomulag næðist við meðferð málsins á Alþingi, og flytur því nefndin frumvarpið, en einstakir nefndarmenn áskilja sér óbundnar hendur um að bera fram breytingartillögur, svo og að vera með breytingartillögum, er fram kunna að koma.

Um einstakar greinar frumvarpsins er tekið fram það, sem hér fer á eftir:

Um 1. gr.

Í þessari grein er skattstiginn ákveðinn. Er hann svipaður skattstiga skattalaganna frá 1935, en hækkar þó nokkuð á 8000—9000 króna skattskyldum tekjum og þar yfir.

Um 2. gr.

Eftir núgildandi lögum er helmingur þess, er hlutafélög leggja í varasjóð af árstekjum sínum, skattfrjálst. Á móti þessu kemur það, að ef nokkurri upphæð úr varasjóði er síðar varið til úthlutunar til hluthafa, eða til annars en að mæta hreinum rekstrarhalla félagsins, skal telja $\frac{2}{3}$ þeirrar fjárhæðar, sem þannig er ráðstafað, til skattskyldra tekna félagsins á því ári. Þessu ákvæði er hér haldið, og fellur því hér eftir niður hin sérstaka ívilnun útgerðarfyrirtækjum til handa um varasjóðsfrádrátt. Jafnframt hefur orðið samkomulag um að tryggja það með nákvæmara orðalagi en áður, að varasjóður sé ekki raunverulega notaður til einkaþarfa hluthafa, þó ekki sé það í arðsúthlutunarformi. Um þetta fjalla staflíðir a.—c.

Um 3. gr.

Í þessari grein er lagt til að hækka nokkuð upphæð persónufrádráttarins. Er þetta gert í viðurkenningu þess, að framfærslukostnaðurinn hefur verið hækkaði undanfarin ár. Er upphæðin hækkuð í Reykjavík:

Fyrir einstakling	um	100 kr.
— hjón	—	300 —
— hvert barn og aðra skylduómaga	—	200 —
Í öðrum kaupstöðum og kaupþúnum með yfir 300 íbúa:		
Fyrir einstakling	um	100 kr.
— hjón	—	200 —
— hvert barn og aðra skylduómaga	—	100 —
Annars staðar á landinu:		
Fyrir einstakling	um	100 kr.
— hjón	—	200 —
— hvert barn og aðra skylduómaga	—	100 —

Um 4. gr.

- a. Með verðhækkun þeirri, sem orðið hefur síðan stríðið hófst, hefur grundvöllur skattalaganna raskast allverulega, svo nauðsynlegt er um að bæta. Samfara verðhækkuninni hafa tekjur almennings aukizt verulega að krónutölu, án þess að um tilsvarendi raunverulega aukningu teknanna hafi verið að ræða. Afleiðing þess, að tekjurnar aukast að krónutölu, er sú, að þær lenda ofar í skattstiganum, en það þýðir aftur á móti, að greiða ætti af þeim hærri hundraðshluta en fyrir stríð, að reglum laganna óbreyttum. En slík skatthækkun væri næsta óeðlileg.

Meðalvísitala ársins 1940 (þ. e. meðaltal af vísitölum hvers einstaks mánaðar) var 132 miðað við 100 í ársbyrjun 1939. 4000 kr. nettótekjur fyrir stríð samsvara því 5280 krónum á árinu 1940 samkvæmt vísitöluútreikningnum. Til þess að skatturinn væri raunverulega jafnþungur og áður, ætti því að greiða sama hundraðshluta í skatt af 5280 kr. árið 1940 og af 4000 kr. fyrir stríð.

Ef skattstigi sá og persónufrádráttur, sem frv. gerir ráð fyrir, hefðu verið í gildi árið 1940, þá hefði einhleypur maður í Reykjavík átt að greiða í skatt af 4000 kr. nettótekjum árið 1939 77 kr., en hjón með 2 börnum 8 kr. Segjum, að tekjur þessara aðila hefðu á árinu 1940 verið 5280 kr., þ. e. hækkað að sama skapi og vísitalan, þá hefði einhleypur maður greitt í skatt eftir sömu reglum kr. 171.51, en hjón með 2 börnum kr. 32.00.

Í fyrra dæminu hefði skatturinn nærri því $2\frac{1}{2}$ -faldast, en í því síðara hefði hann 4-faldast, þó tekjurnar hefðu aðeins aukizt um 32% að krónutali og raunverulega verið alveg óbreyttar. Skýringin á þessari miklu hækkun liggur eins og fyrr segir í stighækkun skattsins.

Aðferð sú, sem lagt er til í 4. gr. a., að upp verði tekin til þess að koma í veg fyrir óeðlilega hækkun skattsins af völdum dýrtíðarinnar, er í sem stytztu máli í því fólgin — ef um launamenn væri að ræða —, að reikna sama hundraðshluta í skatt af verðlagsuppbótinni, eða þeim hluta launanna, sem svara til aukinnar dýrtíðar, og af grunnlaununum. Enda þótt hér sé tekið dæmi að launamönnum, gilda ákvæði laganna auðvitað einnig um aðra einstaklinga. Má vera, að auðveldast sé að útskýra málið með dæmi.

Tökum aftur 5280 kr. nettótekjur á árinu 1940. Þá á fyrst að margfalda þá upphæð með 100 og deila útkomunni með 132 (meðalvísitölunni). Koma þá út 4000 kr. Síðan er persónufrádráttur dreginn frá og skattur reiknaður á venjulegan hátt. Skatturinn verður eins og fyrr 77 kr. fyrir einhleypan og 8 kr. fyrir hjón með 2 börn. Síðan er skattupphæðin margfölduð með 132 og útkomunni deilt með 100. Á þá einhleypi maðurinn að greiða kr. 101.64, en hjón með 2 börn kr. 10.56. Skatturinn er m. ö. o. hækkaður um 32%, eins og tekjurnar höfðu hækkað um 32%.

Þessi regla um útreikning skattsins gildir um hreinar tekjur 12000 kr. og lægri, og er þá miðað við tekjur fyrir stríð, en það svarar til 15840 kr. á árinu 1940. Hvað þá snertir, sem hafa hærri hreinar tekjur en 12000 kr. samkvæmt framansögðu, er skatturinn reiknaður eins og venjulega, en þeir njóta þó sömu

skattaívilnunar og þeir einhleypir gjaldendur, sem höfðu tekjur, er svara til 12000 kr. nettótekna fyrir stríð. Er miðað við einhleypa, til þess að gera framkvæmd þessa undantekningarákvæðis sem einfaldasta. Þarf þá aðeins að reikna út einu sinni, hve miklu þessi ívilnun nemur fyrir einhleypan mann með fyrrnefndar tekjur.

12000 kr. nettótekjur fyrir stríð jafngiltu 15840 kr. á árinu 1940. Ef skatturinn fyrir einhleypan er reiknaður með þeirri aðferð, sem notuð var í fyrra dæminu, hefði hann orðið kr. 1648.68, en ef tekjurnar hefðu ekki verið lækkaðar samkvæmt vísitölu, hefði hann orðið kr. 2389.00. Mismunur kr. 740.32.

Með öðrum orðum: Skattur allra einstaklinga, sem hafa hærri nettótekjur en 15840 kr. á árinu 1940, skal reiknaður á venjulegan hátt, en síðan á að draga kr. 740,32 frá útkomunni.

- b. Eins og áður er að vikið, eru ákvæði í 2. gr. frv. um það, á hvern hátt megi ráðstafa fé varasjóðs, og um skattgreiðslur af þeim upphæðum, sem notaðar eru til annarra hluta. Þar sem fyrirmæli þessi eru strangari og ákveðnari en þau, sem nú eru í lögum, þótti rétt að gefa þeim félögum, sem hefðu ráðstafað fé á árinu 1940 í ósamræmi við þessi nýju ákvæði, kost á að lagfæra það og komast á þann hátt hjá skattgreiðslu af því. Er því ákveðið, að félag, sem hefur ráðstafað fé á árinu 1940 á þann hátt, sem um getur í a-lið og c-lið 2. gr. frv., geti komizt hjá skattgreiðslu af þeim fjárhæðum, ef það sannar skattanefnd fyrir 15. júlí 1941, að það hafi innheimt þau lán og selt þær eignir, sem um er að ræða.
- c. Í þessum lið er ákveðið, að félögum þeim, er um ræðir í 3. gr. a. og b., skuli eigi heimilt að draga frá skattskyldum tekjum meira en $\frac{1}{2}$ þeirrar fjárhæðar, er þau leggja í varasjóð af tekjum ársins 1940, þrátt fyrir ákvæði laganna um, að helmingur af varasjóðstillagi sé skattfrjáls. Þessi takmörkun nær þó eigi til þeirra félaga, er stunda sjávarútveg sem aðalatvinnurekstur.
- d.—i. Þessir liðir frumvarpsgreinarinnar eru um nýbyggingarsjóð. Hvert útgerðarfélag, sem nýtur skattaívilnunar vegna framlags í varasjóð af tekjum ársins 1940, skal leggja til hliðar $\frac{2}{5}$ af varasjóðstillaginu, og nefnist sá hluti þess nýbyggingarsjóður. Fé þetta skal lagt á sérstakan reikning í banka, eða keypt fyrir það opinber verðbréf og þau falin banka til geymslu. Skal félag tilkynna, eigi síðar en 14 dögum eftir gildistöku laganna, hve mikið af tekjum síðastliðins árs það leggur í varasjóð, og fyrir 15. júlí næstk. skal það sanna fyrir skattanefnd, að 40% af varasjóðstillaginu hafi verið lagt til hliðar í nýbyggingarsjóð. Ef félag vanrækir, að einhverju eða öllu leyti, að leggja áskilinn hluta af varasjóðsfénu til hliðar á þennan hátt, skal það greiða sérstakan skatt í rikissjóð, sem nemur 20% af þeirri fjárhæð, er vantar í nýbyggingarsjóðinn.

Af fé nýbyggingarsjóðs má $\frac{1}{4}$ hluti vera innstæða á biðreikningi í sterlingspundum, sbr. bráðabirgðalög, er út voru gefin 26. jan. síðastl. Þó getur nefnd sú, er skipuð verður til eftirlits með nýbyggingarfénu, veitt leyfi til þess, að meira en $\frac{1}{4}$ hluti sjóðsins sé á biðreikningi, ef viðkomandi félag sýnir fram á, að það geti ekki lagt féð fram á annan hátt, vegna þess að fé varasjóðs hafi að svo miklu leyti verið notað til skuldagreiðslu.

Fé nýbyggingarsjóðs má eingöngu verja til aukningar og endurnýjunar á framleiðslutækjum á sviði útgerðar, þ. e. til þess að byggja hér á landi eða kaupa frá öðrum löndum skip til fiskveiða og vöruflutninga, verksmiðjur og önnur framleiðslutæki í hágu útgerðarinnar. Þó er heimilt að verja fé nýbyggingarsjóðs til að greiða tap á útgerð, ef aðrar eignir hrökkva eigi fyrir því, en áður en það er gert, skal það tilkynnt þeirri nefnd, er hefur eftirlit með sjóðnum, og lætur hún þá viðkomandi aðila vita, hvort hún telur þá ráðstöfun í samræmi við löginn. Ef innstæða nýbyggingarsjóðs er veðsett eða henni ráðstafað, um lengri eða skemmri tíma, á einhvern hátt, sem ekki er í samræmi við fyrirmæli laganna, skal greiða tekjuskatt af því fé, sem þannig er varið, jafnháan þeim

skatti, sem eigandi sjóðsins hefði orðið að greiða af fénu árið 1941, ef það hefði þá ekki verið undanþegið skattgreiðslu.

Ráðherra skipar þriggja manna nefnd til þess að hafa eftirlit með ávöxtun og ráðstöfun á fé nýbyggingarsjóðs, og er nefndin skipuð á þann hátt, sem fyrir er mælt í g-lið 4. gr. Til þess að unnt sé að fylgjast með því, hvort fé nýbyggingarsjóðs er varið á þann hátt, sem löggin ákveða, eru sett fyrirmæli um það, að útgerðarfélag skuli láta fylgja með skattaframtali sínu yfirlýsingu frá hlutaðeigandi banka um, að féð sé geymt þar, og yfirlit um þær breytingar, sem orðið hafa á innstæðu sjóðsins, síðan hann var myndaður. Einnig skal bankinn gefa vottorð um, að fé sjóðsins hafi verið geymt þar óveðsett og að á því hvíli engar kvaðir. Er til þess ætlazt, að slíkar yfirlýsingar fylgi með skattaframtölum árlega, meðan fé er til í nýbyggingarsjóði. Skýrslur um framlög í sjóðinn og ráðstöfun á innstæðu hans skal bæði skattanefnd og eigandi sjóðsins senda nefnd þeirri, sem hefur eftirlit með sjóðnum. Hefur hún úrskurðarvald um það, hvort fé sjóðsins hefur verið varið í samræmi við löggin, eða hvort greiða skuli skatt af því. Úrskurðum nefndarinnar, svo og ágreiningi milli nefndarmanna, má skjóta til ríkisskattanefndar til fullnaðarúrskurðar. Þó að sjálfsgöðu að óskertum rétti til að leita úrskurðar dómstóla, eftir því sem ákveðið er í skattalögnum.

Eftir að fé nýbyggingarsjóðs hefur verið notað á þann hátt, sem löggin gera ráð fyrir, skal sú eign talin til varasjóðs hjá viðkomandi félagi, og er þá og verður að öllu leyti háð þeim reglum, sem gilda um ráðstöfun á fé varasjóðs.

Loks er svo ákveðið, að einstaklingar og sameignarfélag, er stunda sjávarútveg sem aðalatvinnu, megi draga frá skattskyldum tekjum sínum 40% af því fé, sem þau leggja í nýbyggingarsjóð af tekjum ársins 1940. Þetta er því skilyrði bundið, að rekstri útgerðarinnar sé haldið greinilega aðskildum frá öðrum atvinnurekstri aðila, þar sem það gildir aðeins um tekjur af útgerð. Um ávöxtun þessa fjár, ráðstöfun þess og eftirlit með því, gilda fyrirmæli laga þessara að öllu leyti, eftir því sem við á.

- j. Síðasti stafliður 4. gr. er um tapsfrádrátt hjá útgerðarfyrirtækjum. Er þeim þar veitt heimild til að draga frá skattskyldum tekjum sínum árið 1940 það tap, sem orðið hefur af útgerðarrekstri þeirra yfir tímabilið frá 1. jan. 1931 til ársloka 1939, en frá tapinu skal draga þann gróða, sem kann að hafa orðið hjá fyrirtækjunum einstök ár á þessu tímabili. Tap og gróði skal tekið eftir rekstrarreikningum fyrirtækjanna, sem fylgt hafa skattaframtölum þeirra á þessum árum, en hafi fyrning á eignum verið talin lægri á rekstrarreikningum en heimilt var eftir reglum um það efni, má bæta þeim upphæðum, sem til vantar, við rekstrarhallann. Þó skulu fyrningaafskriftir í þessu sambandi vera takmarkaðar við það, að togarar séu ekki færðir lengra niður en í 150 þús. kr. hver í árslok 1939, og önnur skip hlutfallslega í samræmi við það. Ef eitthvert fyrirtæki hefur talið meiri fyrningaafskriftir á rekstrarreikningi en heimilt var eftir þeim reglum, er um það voru settar, er að sjálfsgöðu til þess ætlazt, að það, sem umfram er, sé dregið frá tapinu á sama hátt.

Þessi heimild til tapsfrádráttar er bundin vissum skilyrðum, sem talin eru í j.-lið 4. gr. Þar er m. a. fram tekið, að heimildin nái eigi til þeirra upphæða, sem kunna að hafa verið eftir gefnar með opinberum ráðstöfunum, t. d. í sambandi við lánveitingar úr skuldaskilasjóði eða á annan hátt. Enn fremur er það skilyrði sett, að þeim tekjum, sem undanþegnar eru skattgreiðslu vegna tapsfrádráttar, sé að öllu leyti varið til lækkunar á skuldum hlutaðeigandi fyrirtækis, og til fullrar greiðslu á þeim, ef þær eru lægri en tapsfrádrátturinn.

Loks eru fyrirmæli um það, að allar þær upphæðir, sem heimilt er að draga frá skattskyldum tekjum ársins 1940 vegna rekstrarhalla á fyrrgreindu tímabili, skuli teljast til varasjóðs hjá viðkomandi fyrirtæki. Þann hluta varasjóðsins má aðeins nota til að mæta hreinum rekstrarhalla fyrirtækisins, að svo

miklu leyti sem aðrar eignir þess, þar með talin önnur eign í varasjóði, hrökkva ekki til þess að jafna rekstrarhallann. Sé nokkru af tapsfrádrættinum varið til úthlutunar úr fyrirtækinu, eða til nokkurs annars en að framan greinir, er skylt að greiða tekjuskatt af $\frac{1}{2}$ hlutum þeirrar fjárhæðar, sem þannig er varið, og skal skatturinn vera jafnhár þeim tekjuskatti, sem hefði orðið að greiða af fénu árið 1941, ef þá hefði ekki verið leyft að draga það frá skattskyldum tekjum.

Um 5. gr.

Þarfnast ekki skýringa.